

Bachelorgradsoppgave

Fravær i kroppsøving ved et yrkesfaglig utdanningsprogram i videregående skole

*Fravær blant gutter ved utdanningsprogram for bygg og anleggsteknikk med
hovedfokus på årsaker og erfaringer som ligger til grunn.*

Mari Barland

[KIF 350]

Bacheloroppgave i [Kroppsøving og idrettsfag – faglærerutdanning]

[Lærerutdanning]

Høgskolen i Nord- Trøndelag [2014]

HINT

SAMTYKKE TIL HØGSKOLENS BRUK AV KANDIDAT-, BACHELOR- OG MASTEROPPGAVER

Forfatter(e): Mari Barland

Norsk tittel: Fravær i kroppsøving ved et yrkesfaglig utdanningsprogram i
videregående skole _____

Engelsk tittel: Absence of physical education at a vocational education in upper
secondary school

Studieprogram: Kroppsøving og idrettsfag – faglærerutdanning

Emnekode og navn: KIF350

**Vi/jeg samtykker i at oppgaven kan publiseres på internett i fulltekst i
Brage, HiNTs åpne arkiv**

**Vår/min oppgave inneholder taushetsbelagte opplysninger og må derfor
ikke gjøres tilgjengelig for andre**

Kan frigis fra: _____

Dato: 20.05.2014

Mari Barland
underskrift

Forord

Bakgrunnen for min studie er en avsluttende hovedoppgave for min bachelorgradsutdanning i idrett og kroppsøving ved Høgskolen i Nord Trøndelag. Gjennom praksis i den videregående skolen opplevde jeg et høyt fravær og frafall i kroppsøvingsfaget, og ble derfor nysgjerrig og ser temaet svært interessant og nyttig for min utdanning og eventuell jobb i den videregående skolen. Særlig opplevde jeg dette som et problem i de yrkesfaglige studieprogrammene.

Proessen har vært spennende og lærerik, og jeg har fått utfordret meg selv gjennom forarbeid, gjennomføring av undersøkelsen og etterarbeid med skriving av selve oppgaven.

Jeg vil takke min veileder Idar Lyngstad ved Høgskolen i Nord- Trøndelag for god støtte og hjelp under hele prosessen. Takk for inspirasjon, faglig kompetanse og motivasjon gjennom oppgaven. Jeg vil også takke skolen og intervjuobjektene mine for et godt samarbeid.

Til slutt vil jeg takke familie og venner for god støtte gjennom prosessen.

Sammendrag

Frafall i kroppsøvingfaget på yrkesfaglige utdanningsprogram er et stort problem. Mange gutter finner seg ikke til rette i faget, og møter ikke opp til timene. På bakgrunn av at det tidligere er gjort undersøkelser blant jenter og deres fravær, synes jeg det er spennende og gjøre en undersøkelse blant gutter og deres erfaringer som ligger bak fraværet i faget.

I undersøkelsen har jeg brukt kvalitativ forskningsintervju som metode. Utvalget besto av 7 gutter ved yrkesfaglige utdanningsprogram i videregående skole. 3 av guttene hadde erfart å få varsel om ”ikke vurdert” ved halvårsvurdering i kroppsøvingfaget, mens 4 er i faresonen for å få varsel. Datainnsamlingen fant sted på en videregående skole med yrkesfaglige utdanningsprogram.

Funnene i studien tyder på at det ikke er en isolert faktor som påvirker fraværet i faget, men flere faktorer må sees i sammenheng med hverandre. Guttene oppga at erfaringer som ”friheten” ved videregående skole, innholdet i faget, relasjonen til kroppsøvingslæreren og vurderingen i faget kunne være årsaker til fraværet fra kroppsøvingstimene.

Nøkkelord: Kroppsøving, fravær, gutter, yrkesfaglige utdanningsprogram, videregående

Innholdsfortegnelse

FORORD.....	III
SAMMENDRAG	IV
INNLEDNING	1
TEORETISK FORANKRING.....	3
Hva sier læreplan for kroppsøvfingsfaget LK06?	3
Hva sier skolens regler og plikter?	4
Tidligere forskning	4
STUDIENS PROBLEMSTILLINGER.....	7
METODE	9
Det kvalitative forskningsintervjuet	9
Utvalg og utvalgsprosedyre.....	9
Datainnsamling.....	10
Validitet og reliabilitet	11
RESULTATER.....	12
Elev 1 ”Knut”.....	12
Elev 2. ”Christian”	14
Elev 3. ”Petter”	16
Elev 4. ”Patrik”	19
Elev 5. ”Sondre”.....	21
Elev 6. ”Magnus”	23

Elev 7. "Sebastian"	26
Oppsummering av intervjuene	28
DRØFTING	30
KONKLUSJON	32
LITTERATURLISTE	34
Internettadresser	35
VEDLEGG	36
Vedlegg 1	36
Vedlegg 2	41

Innledning

Oppsiktsvekkende tall viser at mange elever har høyt fravær i kroppsøving i videregående skole. Gjennom en studie gjort i Agder viser undersøkelser at i underkant av 1/3 av elevene ikke deltar i kroppsøvingstimen fra tid til annen (Strandmyr, 2013).

Formålet med oppgaven er å belyse og undersøke erfaringer og årsaker til fravær i kroppsøvingfaget blant elever ved et yrkesfaglig utdanningsprogram i videregående skole. Jeg har valgt å foreta en undersøkelse blant gutter ved bygg- og anleggsteknikklinjen med hovedfokus på grunner og årsaker til frafallet i kroppsøvingfaget.

Holstad (2012) påpeker at så mange som 30 % ikke fullfører videregående opplæring i løpet av normert tid som er 5 år. Strandmyr (2013) gjennomførte en undersøkelse blant 6 jenter på yrkesfaglige utdanningsprogram, der hovedfokuset var å finne årsaker og grunner til at elevene fikk *"ikke vurdert"* i faget kroppsøving. Alle jentene hadde erfart å få *"ikke vurdert"* ved halvårs vurdering, og funnene tyder på at det er flere forhold som påvirker jentenes deltagelse i kroppsøvingfaget. Blant annet kom det frem at avstand til gymsal, når på timeplanen faget er lagt til, opplevelsen av dårlige ferdigheter, mangel på sosial tilhørighet, innhold i timene og vurdering og karaktersetning er medvirkende årsaker til fraværet i faget.

Problemområdet jeg ønsker å belyse i min bacheloroppgave er knyttet til fravær og frafallsprosessen blant gutter i kroppsøvingfaget som går på yrkesfaglige studieprogram. Studien har derfor som hovedproblemstilling å undersøke hvilke årsaker som ligger bak fravær i kroppsøving blant et utvalg gutter på bygg- og anleggsteknikk, og hvilke tiltak som kan være hensiktsmessig sett fra deres ståsted for at faget skal fungere bra for dem.

For å undersøke dette har jeg innhentet data fra 7 gutter ved bygg- og anleggsteknikk ved en videregående skole i Nord Trøndelag fylke.

Videre er oppgaven bygd opp på følgende måte:

Først har jeg en teoridel som ligger til grunn for studien og aktualiserer problemområdet. Så kommer en kort oversikt over studiens nærmere presiserte problemstillinger. Deretter kommer

bakgrunn for valg av metode før resultatene med elevenes erfaringer blir belyst. På bakgrunn av funnene kommer en drøftingsdel med hovedfokus på hovedfunn opp mot tidligere studier. Til slutt har jeg en kort konklusjon i oppgaven.

Teoretisk forankring

Jeg vil først se litt på læreplanen (LK06) og formålet med faget. Deretter vil jeg komme inn på relevant teori og tidligere forskning som er gjort på området.

Hva sier læreplan for kroppsøvningsfaget LK06?

Læreplanene for faget sier noe om formålet med faget, hovedområdene det skal undervises i, grunnleggende ferdigheter, kompetansemål og vurderingskriterier. Jeg vil nå fortelle formålet med faget, samt vurdering da jeg opplever det som en sentral faktor i faget.

Formålet med faget er å inspirere elevene til en fysisk aktiv livsstil. Bevegelse er grunnleggende for mennesket, og er viktig for å opprettholde en god helse. Faget skal bidra til å bruke sansene, oppleve, lære og skape med kroppen. Det sosiale aspektet gjør kroppsøvningsfaget til en viktig arena for å skape fair play og respekt for hverandre (udir.no).

Vurdering er en sentral faktor i den videregående skolen da alle elever, med unntak av elever med særskilte behov, får vurdering i alle fag. Også i kroppsøvningsfaget er vurdering sentralt, da karakteren påvirker snittet på vitnemålet. Samtidig er man avhengig av karakter i faget for å oppnå vitnemål. Nedenfor har jeg tatt med et utdrag av læreplanen som påpeker innsats og mestring ut fra egne forutsetninger som betydning for grunnlag ved vurdering.

”Opplæringen skal gi elevene et utgangspunkt for livslang bevegelsesglede og mestring ut fra egne forutsetninger. I den særlige vurderingsordningen som gjeld for dette faget, er dette ivaretatt ved at innsatsen til elevene er en del av grunnlaget for vurdering. I mange kompetansemål vil det òg være relevant å ta hensyn til elevene sine forutsetninger i vurderingen.” (udir.no)

Innsatsbegrepet har vært mye omdiskutert, og kan være vanskelig å overveie som lærer, men samtidig er svært viktig for å rettferdiggjøre faget ut i fra ulike forutsetninger blant elevene.

LK06 sier også noe om tilpasning av opplæringa i forhold til elevgruppe:

”Opplæringa skal derfor gjøre mest mulig relevant for elevene ved tilpassing til de ulike utdanningsprogramma.” (udir.no)

For å oppnå dette stilles det store krav til kroppsøvningslæreren med tanke på kjennskap til klassen og utdanningsprogrammets egenart (Brattenborg og Engebretsen, 2007).

Hva sier skolens regler og plikter?

For å se på elevens ansvarsområder i den videregående skolen har jeg valgt å se på skolens plikter hos elevene. Nedenfor viser jeg utvalgte punkter som jeg ser relevant i forhold til mitt problemområde.

Ordensreglement for elever ved den skolen undersøkelsen er foretatt:

PLIKTER

- *Eleven har ansvar for å møte opp og delta på arenaer som gir grunnlag for vurdering i fagene.*
- *Elevene plikter å delta aktivt i opplæringen i den formen den blir gitt eller avtalt, og levere pålagt arbeid til avtalt tid. Eleven skal snarest mulig ta kontakt med faglærer dersom han/hun ikke kan følge opp arbeid til avtalt tid.*

OPPMØTE OG FRAVÆR

- *Høyt fravær, uansett årsak, kan medføre at det faglige vurderingsgrunnlaget blir så svekket at det ikke kan settes halvårs- eller standpunktkarakter. Faller grunnlaget for standpunktkarakter bort, kan dette føre til at eleven ikke får gå opp til eksamen, eller at eksamen kan bli annullert.*

Skolen krever at eleven selv tar ansvar for å møte opp til timene, og være klar når timene starter med det utstyret som kreves i undervisningssammenheng. Det er også elevens ansvar å kontakte læreren om han/hun ikke kommer eller kommer for sent til timen. Det står også tydelig at for lavt oppmøte fører til at grunnlaget for karakter i faget faller bort.

Tidligere forskning

Ifølge Hernes` Fafo rapport, "Gull av gråstein"(2010), er ikke frafallet i den videregående skolen et nytt fenomen, og problemet er heller ikke at det øker - men det er for stort og at frafallet i dagens samfunn får større konsekvensen enn tidligere. Samfunnet krever i større grad utdanning og kunnskap, og mange uten vitnemål og utdanning faller igjennom som jobbsøker. Hernes(2010) påpeker også at elever som har "ikke vurdert" i et fag, har større

frafallsprosent enn andre. Betydningen av tiltak i forhold til elever med ”ikke vurdert” for eksempel i kroppsøvningsfaget, vil kunne ha positiv effekt i forhold til frafallet i den videregående skolen generelt. Fafo- rapporten viser også at frafallet er størst på yrkesfaglige studieprogram. På studieforberedende utdanningsprogram fullfører 3 av 4 på normert tid, men 4 av 10 slutfører yrkesfaglige utdanningsprogram på normert tid (Hernes, 2010).

Det ble også foretatt en undersøkelse i Tromsø i 08/09 der det kom frem at 200 elever fikk ”ikke vurdert i kroppsøvningsfaget. Det vil si at over 1/10 får ikke vitnemål (Holstad, 2012). Denne mastergradsavhandlingen handlet om frafall, motivasjon og motivasjonelt klima blant jenter i videregående skole.

Med tanke på forhold som kan påvirke fraværet er rammefaktorer som garderobeforhold, tid og sted og holdninger sentrale aspekter. Som nevnt innledningsvis har Strandmyr (2013) gjort en undersøkelse blant jenter og fravær. Blant de utfordringene som bemerket seg størst var nettopp garderobeforhold og dusj situasjoner. Jentene var bekymret for kommentarer og ubehagelige situasjoner ved ombytting og dusjing foran medelever. Valget om å ikke delta ble forsterket av denne faktoren. Dette fenomenet blir også bekreftet i ”*Gym er det faget jeg hater mest*” (Andrew og Johansen, 2005), som er en artikkel som beskriver jenters forhold til kroppsøvningsfaget. Den forteller også at fraværet kommer av jentene kommer inn i en ond sirkel der mange faktorer spiller inn; karaktersetting, guttene drar i fra fysisk, garderobeforhold, mindre lek og større krav, kroppen forandrer seg og forholdet til læreren.

Kunnskapsløftet har fokus på å tilrettelegge undervisningen i forhold til elevenes forutsetninger. For å oppnå dette stilles det store krav til kroppsøvningslæreren og han/hennes evne til å tilrettelegge undervisningen (Brattenborg og Engebretsen, 2007). Læreren skal være kunnskapsrik, ha gode ferdigheter, være engasjert og motiverende, stille krav, være god til å lære bort og være rettferdig. I en undervisningssituasjon må læreren ha god kjennskap til elevgruppen som helhet, og om den enkeltes interesser, bakgrunn og forutsetninger. Slik vil læreren kunne tilrettelegge undervisningen i forhold til elevgruppa, både med tanke på innhold og nivå.

Innholdet i faget bunner i kunnskapsløftet og målene som skal nåes gjennom undervisningen. Det vil si at det er lærerens oppgave å tilrettelegge undervisningen slik at elevgruppen når målene som er beskrevet i kunnskapsløftet. Læreren må også ta hensyn til de grunnleggende

ferdighetene som å uttrykke seg muntlig, skriftlig, lese, regne og bruke digitale verktøy, og hvordan vi skal forstå dem i kroppsøvningsundervisningen (Brattenborg og Engebretsen, 2007)). Brattenborg og Engebretsen (2007) påpeker også at evnen til å ha et øye for elevenes interesser og ressurser ved valg av innhold vil være gunstig på mange måter. Det kan ha en positiv effekt på elevenes motivasjon og trivsel, som igjen vil fremme mestring og læring i faget. Læreren må også tilpasse undervisningen til elevenes forutsetninger som samtidig gir de utfordringer for videre utvikling (Ibid).

Vurdering er en stor del av elevenes skolehverdag i videregående skole. Hovedhensikten med vurdering er å fremme elevenes læring og utvikling (Brattenborg og Engebretsen, 2007). Dette stiller store krav til læreren som må være bevisst på tilbakemeldingens form og innhold slik at vurderingen fungerer etter sin hensikt. En slik elevvurdering skal gi tilbakemelding på hvordan eleven arbeider, læringsprosess og resultat, og om det er framgang i faget. Tilbakemeldingene skal komme kontinuerlig og motivere elevene til innsats og refleksjon over eget arbeid. Elevene blir vurdert etter kompetansemålene som står oppført i læreplanen. Noen av målene er konkrete og enkle å forholde seg til, for eksempel ”å kunne svømme”, mens andre mål er mer rettet mot elevenes arbeidsprosess og hva de skal være med på, for eksempel ”være med i aktiviteter”. Slike mål er det viktig at læreren, gjerne i samarbeid med elevene konkretiserer målene slik at vurderingskriteriene er tydelige (Ibid). Det er viktig at elevene er bevisste på vurderingskriteriene og målet med undervisningen. Slik vil de kunne strekke seg for å nå målene, og de vil ha større forutsetninger for å kunne forstå vurderingsmeldingene.

Studiens problemstillinger

Studiens nærmere presiserte problemstillinger er følgende:

1. Hvilket forhold hadde elevene til faget på ungdomsskolen og hvor mye fravær hadde de?

På hvilken måte har erfaringer fra ungdomsskolen innflytelse på elevenes tanker om faget på videregående skole?

2. Hvilke synspunkter har elevene på faget i dag, og på hvilken måte opplever de mestring i faget?

3. På hvilken måte har innhold i faget innflytelse på eventuelt fravær?

4. På hvilken måte har vurdering og karakter innflytelse på eventuelt fravær?

5. På hvilken måte har kroppsøvlingslæreren innflytelse på eventuelt fravær?

6. På hvilken måte har tilgangen på arena og utstyr innflytelse på eventuelt fravær?

På hvilken måte har tidspunktet på undervisningen innflytelse på eventuelt fravær?

På hvilken måte har avstanden ned til ”hallen” innflytelse på eventuelt fravær?

På hvilken måte har personlig utstyr innflytelse på eventuelt fravær?

7. På hvilken måte har sosiale forhold og garderobeforhold innflytelse på eventuelt fravær?

8. Hva mener elevene selv er årsaken bak fravær fra kroppsøvingstimene?
Hva tenker elevene om eventuelle konsekvenser ved fravær?

Metode

Det kvalitative forskningsintervjuet

Jeg har benyttet et fenomenologisk kvalitativt intervju som metode i undersøkelsen. Det innebærer at jeg ønsker å forstå intervjuobjektet ut fra hans eget perspektiv. For å oppnå dette bruker jeg en struktur lik den dagligdagse samtalen, men som inneholder en bestemt metode og spørreteknikk (Kvale & Brinkmann 2009).

For å utarbeide noen teorier rundt problemområdet ønsker jeg å bruke kvalitativt intervju som metode for å skape et mest mulig riktig bilde av utfordringene til elevene. Fenomenet jeg ønsket å undersøke var gutters erfaringer og opplevelser som bakgrunn for frafall i kroppsøving på videregående skole, og da særlig ved yrkesfaglige utdanningsprogram.

Ved intervjuet bruker jeg et semistrukturert livsverdenintervju. Det er en metode som er hensiktsmessig i min undersøkelse da jeg tar opp et tema fra dagliglivet som jeg ønsker å forstå ut i fra intervjuobjektets egne perspektiver. Metoden ligger nær opp til en samtale i dagliglivet, men har som et profesjonelt intervju et formål. Ved at det er et semistrukturert intervju betyr det at samtalen verken er åpen eller lukket som en spørreskjemasamtale (Kvale og Brinkmann 2009). I gjennomføringen bruker jeg denne metoden i samsvar med en intervjuguide som inneholder ulike temaer og forslag til spørsmål.

Utvalg og utvalgsprosedyre

Intervjuutvalget består av 7 gutter i alderen 16-17 år, som alle går bygg- og anleggsteknikk ved en videregående skole. Gjennom tidligere forskning og egen praksiserfaring fra flere skoler, opplevde jeg et problemområde som virket svært interessant og aktuelt i dagens videregående skoler. Tidligere studier viser at så mange som i underkant av 1/3 av elevene ikke deltar i kroppsøvingstimen fra tid til annen (Strandmyr, 2013), noe som viser at frafallet i kroppsøvingfaget blant yrkesfaglige utdanningsprogrammer er stort. Gjennom samtaler med kroppsøvingslærere i skolen ble jeg også kjent med problemet som svært aktuelt og bekymringsverdig. Jeg valgte å konsentrere meg om utdanningsprogrammet for bygg- og

anleggsteknikk da jeg mener denne gruppen kan være relevant for å undersøke frafallet blant gutter i yrkesfaglige utdanningsprogram.

Jeg fikk hjelp av skolen der undersøkelsen er foretatt til å finne egnede informanter som enten hadde fått varsel om ”ikke vurdert” eller lå svært nær grenen til varsel om ”ikke vurdert” ved halvårsvurdering VG1. I samarbeid med kontaktlæreren til elevene fikk jeg en liste over 12 aktuelle informanter. Han informerte elevene om undersøkelsen i forkant, slik at de var kjent med undersøkelsen og hensikten før intervjuene startet. Dette ble gjort for å skape trygghet blant elevene. Ved intervjuene ble 7 elever valgt ut, og vi gikk gjennom et samtykkeskjema før start. Der ble det også tydelig opplyst om muligheten til når som helst å trekke seg og at hele intervjuet er anonymt og ikke får konsekvenser for de som elever på noen som helst måte.

Datainnsamling

Intervjuene ble gjennomført i april 2014. Ved gjennomføringen av intervjuene fikk jeg et grupperom slik at vi kunne sitte uforstyrret. Jeg hadde på forhånd en oversikt over hvem jeg skulle intervjuer når, slik at både jeg og elevene var forberedt. Elevene fikk ikke fravær for å være med på intervjuet. I forkant gjennomførte jeg et prøveintervju for å teste ut lydopptaker og intervjuguide. Samtidig fikk jeg en indikator på hvor lang tid hvert intervju ville vare. Etersom prøveinformanten ikke går ved yrkesfaglig utdanningsprogram velger jeg å ikke bruke han videre i studien.

Før intervjuet leste jeg informasjonsskrivet og informanten skrev under samtykkeerklæringen. Jeg brukte lydopptaker under intervjuene, men noterte også noen små stikkord som jeg mente var av stor relevans for essensen i det informanten fortalte. Ellers var jeg mest mulig tilstede under intervjuet for å skape en fortrolig samtale. Guttene ble intervjuet en og en, og varigheten på intervjuene varierte fra 25 minutter til 40 minutter. Etter intervjuet informerte jeg igjen om muligheten til å trekke seg når som helst.

Intervjuguiden utarbeidet jeg ut i fra relevant teori og jeg delte spørsmålene opp i ulike tema. Jeg tok utgangspunkt i at alle spørsmålene skulle være åpne, med unntak av noen få ja/nei spørsmål. Spørsmålene ble stilt kronologisk ut i fra intervjuguiden, med noen få avvik der det var naturlig å endre rekkefølge i forhold til svarene jeg fikk og eventuelle

oppfølgingsspørsmål. Først spurte jeg litt om tidligere erfaringer, da særlig fra ungdomsskolen, for så å gå inn på hvordan faget fungerer i dag på forskjellige områder; innhold, lærer, arenaer, utstyr, vurdering, egne forutsetninger, garderobeforhold og egne tanker om fravær. Spørsmålene ble stilt slik at de enkelt skulle forstås av elevene, slik at de kunne svare så utfyllende som mulig. Fikk inntrykk av at både intervjuguiden og intervjusituasjonen fungerte godt både for meg som intervjuer og elevene som informanter.

Validitet og reliabilitet

Validitet i samfunnsvitenskap handler om hvorvidt en metode er egnet til å undersøke det den skal undersøke. Det handler enkelt sagt om man måler det man ønsker å måle (Kvale & Brinkmann 2009). I forhold til min studie mener jeg validiteten og gyldigheten er god i forhold til hva jeg ønsker å få ut av intervjuene.

Reliabilitet har med forskningsresultatene konsistens og troverdighet å gjøre. Det handler om hvor vidt et resultat kan reproduseres på andre tidspunkter av andre forskere, og om intervjuobjektet vil endre svar i et intervju med en annen forsker (Kvale & Brinkmann 2009). I kvalitativ forskning er i følge Kvale og Brinkmann (2009) er den største innvendingen at det er for få intervjuobjekter til at resultatene kan generaliseres. Dette kan sees i sammenheng med mine resultater, men jeg mener likevel at mine funn kan være interessante og nyttig i forhold til frafall i kroppsøvningsfaget blant gutter på yrkesfaglige utdanningsprogram.

Resultater

Her presenteres intervjuobjektene egne tanker og erfaringer med tanke på frafallet i kroppsøvningsfaget. Presentasjonen av funnene er strukturert gjennom hver enkelt elev. Slik danner man seg et bilde av eleven og hans opplevelser av faget og får et helhetlig bilde ved at man forstår elevenes fortellinger i den konteksten de forekommer.

Den strukturelle analysen er delt opp i 8. temaer, som tar for seg de fleste områder som kan ha betydning for frafallet i kroppsøvningsfaget. Guttene har fått fiktive navn, og er resultatene er satt opp i tilfeldig rekkefølge.

Elev 1 "Knut".

Faget på ungdomsskolen

Knut forteller at han trivdes godt i faget på ungdomsskolen. Han hadde et godt forhold til læreren, og oppnådde karakterene 4 og 5 på de ulike trinnene på ungdomsskolen.

Han hadde en del fravær også da, fordi han slet med betennelse i hånda. Han var alltid med når han kunne, og han synes det var et godt klassemiljø. På ungdomsskolen var han innstilt på å gjennomføre det han kunne være med på. På bakgrunn av erfaringene fra ungdomsskolen sier han at læreren har mye å si for utbyttet av kroppsøving. Han sier at *"kjedelig lærer gir umotiverte elever"* i kroppsøving.

Synspunkter på faget i dag

En *"tørr lærer"* og *"kjedelige aktiviteter og umotiverte elever"* gjør at ingen møter opp til timene. Han sier at han mestrer faget delvis i dag, men at dårlig kondis gjør at deltagelsen i kroppsøving *"stopper opp"* noen ganger. Han har et greit forhold til fysisk aktivitet generelt, og kan drive på med litt sykkel og ski. Han liker å ha *"gym"* sammen med de andre i klassen, og han opplever at det er et *«jevngodt»* nivå blant elevene.

Innholdet i faget

Knut synes at det er gøy med ball- og lagidretter der alle er med sammen. Da løper han hele timen. Men han liker ikke individuelle idretter. Han synes at løping og utholdenhetstrening dominerer faget for mye: ”Faget skal ikke handle om hvem som er i best form”, mener han. Imidlertid føles det greit å bli sliten. Det er læreren som bestemmer innholdet i timene, forteller han, men han vil gjerne være med på å bestemme noe selv.

Vurdering og karakter

Knut synes det er dumt med karakter i faget da han føler at han får karakter etter hvor sprek han er. Han blir umotivert av karakterene, og synes dårlig karakter gir lite motivasjon. Knut gir innsats etter hva som er gøy og ikke for å oppnå god karakter. Han har ikke noen formening om karaktersettingen er rettferdig.

Kroppsøvlingslæreren

Knut føler at mye løping kan føre til irritasjon mot lærer. Han mener innholdet i timene har betydning for innsats og fravær. Knut opplever ikke at han har et godt forhold til læreren i dag. Han føler ikke han kan si alt til læreren, og synes det er enklere og ikke si noe.

Tilgangen på arena og utstyr

Knut ser ikke på arena og utstyr som noen begrensning for hans deltagelse i timene.

Tidspunkt for undervisning

Han synes kroppsøving to siste timer er best tidspunkt på dagen. Dette kan gjerne være på fredager. Det dårligste tidspunktet vil være to første timer, særlig mandag.

Avstand ned til ”hallen”

Knut ser på det som fin oppvarming og måtte flytte seg ned til hallen (ca. 500m).

Personlig utstyr

Klær og personlig utstyr er ikke en faktor som påvirker fraværet for Knut sin del.

Sosiale forhold og garderobeforhold

Knut trives godt i klassen, og synes de har et godt miljø, også i kroppsøvingstimene. Garderobeforholdene er greie, og det er ikke noen problemer knyttet mellom garderobeforhold og fravær.

Egne tanker om årsak bak fravær

Knut sier at sykdom som regel er årsak til fravær. Han skulker ikke timer, og er med når det er gym. Han forteller at foreldrene er engasjerte omkring skole og fravær.

Tanker om eventuelle konsekvenser ved fravær

Knut ønsker minst mulig fravær. Det vil være dumt om han ikke får vitnemål og eventuelt fagbrev på grunn av for høyt fravær i kroppsøvingfaget.

Elev 2. "Christian"

Faget i ungdomsskolen

Christian synes faget på ungdomsskolen var greit. Han hadde lite fravær fra timene og var med i kroppsøvingen. Christian synes faget krever mer nå enn før, både med tanke på innhold og prestasjoner. Han føler ikke tidligere erfaringer har særlig innflytelse på egne tanker om faget nå.

Synspunkter på kroppsøving i dag

Christian forteller at de har et godt klassemiljø og han trives med å ha gym i klassen. Han føler ikke han mestrer faget noe særlig, med unntak av når de har fotball. Da synes han det er gøy.

Innholdet i faget

Han synes det er gøy med ballidretter, men liker ikke intervaller og individuelle aktiviteter noe særlig. Han synes det blir for mye løping og at det dominerer timene. Han ville gjerne hatt mer ballaktiviteter der man er på lag og samarbeider. Christian liker ikke å skille seg ut, for eksempel ved å løpe tregest. Det er læreren som bestemmer innholdet i faget, og Christian ønsker at også de kan få være med å bestemme noe.

Vurdering og karakter

For Christian har ikke vurdering og karakterer særlig innflytelse for innsats og deltagelse i timene. Han får karakter og ”*sånn er det*” sier han.

Kroppsøvlingslæreren

Christian forteller at han hadde et godt forhold til læreren på ungdomsskolen. Nå har han ikke et veldig godt forhold til læreren. Han føler læreren er ”ute etter ham” og liker ikke hvordan han legger opp timene. Timene blir for mye preget av løping og for lite elevmedvirkning.

Tilgangen på arena og utstyr

Han synes tilgangen på arenaer og utstyr er greit, og savner egentlig ikke noe. Hvis det skulle være noe han savner er det et bedre styrkerom med vekter og apparater slik at de kunne hatt styrketrening med vekter.

Tidspunkt for undervisning

Tidspunktet for kroppsøvingstimene er greit, og Christian trives med kroppsøving to siste timer fredag. Han tror det kunne vært større fravær om tidspunktet hadde vært tidlig på dagen, for eksempel 08.00 en mandag.

Avstanden ned til "hallen"

Christian ser ikke på avstanden ned til hallen som noe problem og det har ikke betydning for hans deltagelse i timene eller ikke.

Personlig utstyr

For Christian har personlig utstyr ingen betydning for deltagelse eller fravær fra timene. ”Jeg møter opp i det jeg har tilgjengelig av treningsutstyr”, sier Christian.

Sosiale forhold og garderobeforhold

Han trives godt i klassen og synes de har et godt klassemiljø. Christian har ikke noe problem med skifting blant medelever. Dusjforholdene er greie, men det blir som regel til at de dusjer hjemme ettersom timene er lagt på slutten av dagen. Har ellers ikke noe problem med å dusje sammen heller.

Egne tanker om årsaken bak fravær

Christian forteller at det vanskelige forholdet til læreren, innholdet i timene og humøret har innvirkning på om han deltar i timene eller ikke. Noen ganger er det slik at han ”Ikke gidder å være med”. Han synes det er vanskelig å forklare hvorfor det er slik.

Tanker om eventuelle konsekvenser ved fravær

Han synes det er dumt å ha for mye fravær med tanke på at han kanskje ikke får vitnemål, og senere mister muligheten til å ta fagbrev. Han sier han skal gjøre alt han kan for å få vurdering. Christian er bevist viktigheten av faget i forhold til yrket.

Elev 3. "Petter"

Faget i ungdomsskolen

Petter synes faget var ”artig” på ungdomsskolen. De hadde mange forskjellig aktiviteter og han hadde et godt forhold til læreren. Han trivdes i klassen og hadde

ikke noe særlig fravær da. Nå har han *”litt ja”*. Han forteller at det ikke var så store krav på ungdomsskolen. Nå er det større krav til både innsats og prestasjon i timene. Han sier at læreren forventer mer og setter større krav. *”Sånn er det bare og greit er det”*. Petter sier også følgende om overgangen til videregående skole; *”Forskjellen kan være friheten, vi må ta større ansvar selv nå”*.

Synspunkter på kroppsøving i dag

Petter synes kroppsøvfingsfaget er gøy i dag også. Han opplever mestring i faget, og liker å være i aktivitet.

Innholdet i faget

Petter trives med alle aktiviteter, og føler ikke aktivitetsutvalget i timene har innvirkning for hans deltagelse i timene. Han liker løpetrening da han føler han får presset seg litt, og sier at det ikke gjør noe at løping dominerer timene.

Vurdering og karakter

Petter blir motivert av karakterer og gir litt ekstra innsats for å oppnå en god karakter. Han sier at karakteren har betydning for innsatsen, og innrømmer at innsatsen hadde vært lavere uten karakter. Petter synes karaktersettingen nå er urettferdig, og føler at læreren sammenligner de med elever på idrettsfag. Han synes det stilles for høye krav til prestasjoner slik det er med læreren nå.

Kroppsøvlingslæreren

Han har et greit forhold til læreren nå og føler han kan snakke med han hvis det er noe. Han sier læreren har lite innvirkning på hans innsats i timene. Petter synes det greit at læreren bestemmer, og har ikke noe videre ønske om å komme med forslag til innhold i timene.

Tilgangen på arena og utstyr

Petter synes de har god tilgang til arenaer og utstyr, og savner ikke noe særlig. Hvis det skulle være noe kunne det vært artig med styrketrening på styrkerom som er knyttet opp mot styrke og løfteteknikker i forhold til yrkesutdanningen.

Tidspunktet for undervisning

Han synes det er fint med kroppsøving etter lunsj og ønsker helst ikke å ha timene tidlig på dagen; ”greit å våkne først”.

Avstanden ned til ”hallen”

Petter sier enkelt og greit at avstanden ned til hallen ikke er noe problem og at det ikke har noe innvirkning på deltagelsen.

Personlig utstyr

Personlig utstyr har lite innvirkning på Petters deltagelse i faget, og han bryr seg lite om å være ”kul” i kroppsøvingstimene.

Sosiale forhold og garderobeforhold

Petter trives godt i klassen og forteller om et godt miljø der de har en god tone seg i mellom. Synes det fungerer greit med garderobene, og sier det ikke har noen betydning for deltagelse i timene eller ikke.

Egne tanker om årsaker bak fravær

Petter plages litt med ryggen, og har delvis perioder med mye vondt. Føler ikke det er lagt opp til noe tilpasset undervisning, og han blir derfor sittende å se på i stedet.

Tanker om eventuelle konsekvenser ved fravær

Petter tenker at faget er viktig for å få vitnemål og lærlingeplass. Han tror kroppsøvingsskarakteren har betydning for å få seg jobb, og en karakter i faget er

avgjørende for muligheten til å få fagbrev. Han synes også faget er viktig for yrket med tanke på teknikk og styrke i arbeidsdagen.

Elev 4. "Patrik"

Faget i ungdomsskolen

Patrik synes faget på ungdomsskolen var veldig greit. Han kunne oppleve litt favorisering og urettferdig behandling av lærer, men synes stort sett det fungerte bra. Han forteller at på ungdomsskolen hadde de mer valg i forhold til aktiviteter, og elevene fikk også lede deler av timene. De hadde mye ballspport som aktivitet. Patrik forteller også at klasse miljøet var dårlig på ungdomsskolen og at de ofte slang ut med negative kommentarer til hverandre. Patrik var likevel med i alle timene og hadde ikke fravær.

Synspunkter på kroppsøving i dag

Patrik forteller at han gleder seg til å gå på skolen hver dag, og at han generelt ikke har mye fravær fra skolen. I forhold til kroppsøving faget på videregående skole føler han fokuset rettes mot de beste, og at det er mye løping og kondisjon i timene. Han synes det er stor forskjell fra ungdomsskolen til videregående da det stilles mye større krav til prestasjon, ferdigheter og kunnskap. Nå har de også teori prøver i faget, noe han synes er greit, men ønsker tidligere informasjon og kunnskap om hvordan ulike aktiviteter har innvirkning på kroppen.

Innholdet i faget

Patrik har inntrykk av at løping og intervaller dominerer faget i dag. Det er greit med løping, men ikke når det er hele tiden, og i tillegg synes han øktene ofte er i hardeste laget. Han ønsker mer variasjon, og at de selv kan være med å bestemme innhold en gang i blant. Patrik synes det er veldig gøy med ball- og lagaktiviteter sammen med klassen.

Vurdering og karakter

Patrik synes karaktersettingen nå er litt urettferdig. ”*Er du flink får du god karakter uansett, er du mindre flink får du dårlig*”, sier han. Han føler han får lite igjen for god innsats, og at fokuset hele tiden er rettet mot de som er i best form i klassen.

Kroppsøvlingslæreren

Patrik synes ikke noe særlig om læreren de har i faget i dag. Han ønsker mer ”oppbakking” og tilbakemeldinger i timene. Han føler ikke han blir motivert av læreren og opplever heller ikke å få ros for god innsats eller prestasjoner. Patrik tror kroppsøvlingslæreren kan ha betydning for trivsel og innsats i timene.

Tilgangen på arena og utstyr

Patrik synes de har god tilgang på ulike arenaer og utstyr. Han mener denne faktoren ikke har betydning for deltagelse i faget.

Tidspunktet for undervisningen

Han synes tidspunktet for kroppsøving er bra slik det er nå med to siste timer fredag. Han ønsker ikke gym først eller midt på dagen. På spørsmål om han tror tidspunktet kan ha betydning for deltagelse i faget, tror han denne faktoren kan ha betydning for noen.

Avstanden ned til ”hallen”

Patrik svarer konkret at avstanden ned til hallen ikke har noen innflytelse for deltagelse i timene eller ei.

Personlig utstyr

Patrik sier at personlig utstyr har ingen betydning for deltagelsen eller ikke.

Sosiale forhold og garderobeforhold

Patrik trives godt i klassen og gleder seg til å gå på skolen hver dag. Han sier de har et godt miljø elevene i mellom, og at garderobeforholdene fungerer godt.

Egne tanker om årsaker bak fravær

Patrik nevner innhold, vær, intervaller og lærer som medvirkende faktorer bak fravær. Han synes kravene til prestasjoner er for store, og opplever det som dårlig hvis han ikke klarer å løpe hele timen/runden. Han blir umotivert av dette.

Tanker om eventuelle konsekvenser ved fravær

Patrik synes det er et viktig fag, særlig for byggfag. Han skal unngå ”ikke vurdert” i faget da han ønsker fagbrev og er avhengig av å få vitnemål.

Elev 5. ”Sondre”

Faget i ungdomsskolen

Sondre hadde 5 i faget på ungdomskolen, og hadde litt fravær før også da han plagdes noe med migrene. Han opplevde faget på ungdomskolen som litt kjedelig og synes faget er bedre nå. På ungdomskolen gjorde de mye av de samme aktivitetene og elevene fikk ikke være med å bestemme noe innhold. Aktiviteter som gikk igjen var en samme joggerunde, kanonball og fotball. Greie aktiviteter en gang i blant, men han synes det blir kjedelig i lengden. Sondre hadde et godt forhold til læreren. Klassen var veldig sammenspleiset og de hadde et godt klassemiljø.

Synspunkter på kroppsøving i dag

Sondre sier at ”Gymmen i dag er godkjent”. Læreren er litt ”bob bob”. Han opplever kroppsøving som et viktig fag, med tanke på bevegelse, styrke og teknikk i forhold til yrket. Han føler generelt mestring i faget, og ”får det til om jeg vil”. Ellers trives godt i klassen og synes det er gøy å ha gym sammen med medelevene.

Innholdet i faget

Sondre liker ballidretter og lagidretter godt, og synes løping er greit. Han påpeker likevel at han synes løping dominerer faget i for stor grad, ”*vi har mye løping hele tiden, og det kan bli litt kjedelig i lengden*”. Han liker fotball som aktivitet best da han har spilt aktivt selv før. Sondre synes det er greit å bli sliten. Han forteller at det er læreren som bestemmer aktivitet, og sier han kunne tenkt seg mer innflytelse i timene. Han tror innholdet i timene har innflytelse på deltagelsen i timene.

Vurdering og karakter

Sondre synes vurdering og karakterer er litt urettferdig slik det er nå. Føler han blir sammenlignet med de sprekeste og ikke etter innsats og personlig utvikling. Ellers synes han det er motiverende med karakterer i fagene, og ønsker å oppnå gode karakterer. Sondre sier også at karakterer har betydning for innsatsen i faget.

Kroppsøvlingslæreren

Sondre har et greit forhold til læreren, men synes han kan være litt urettferdig noen ganger med tanke på vurdering og inndeling av lag i timene. Han sier at læreren har innflytelse på innsatsen i timene, og blir motivert når han får tilbakemeldinger, særlig ros. Sondre ønsker mer tilbakemeldinger og ros i timene.

Tilgangen på arena og utstyr

Sondre savner et oppgradert styrkerom siden det gamle er utslitt og utgått på dato. De er heller aldri på styrkerommet, men han kunne tenkt seg timer der. Ellers savner han ikke noe, og synes de har tilgang til mye morsomt.

Tidspunkt for undervisningen

”*Kjempe greit slik det er nå*”, sier han. To første timer på dagen vil generelt vært et uheldig tidspunkt mener han. Sondre tror nok det kunne hatt betydning for deltagelsen i timene.

Avstanden ned til "hallen"

”Ikke noe problem” sier han. Sondre er konkret i sitt svar og det har ingen innflytelse for hans deltagelse eller ei.

Personlig utstyr

Sondre føler ikke noe press i forhold til klær og sko i kroppsøvingstimene. Alle møter opp i vanlig gymtøy og det har aldri vært noen problemer rundt det.

Sosiale forhold og garderobeforhold

Sondre sier de har et godt klassemiljø og han trives godt, ” *vi har det gøy sammen*”. Han forteller at det fungerer greit i garderoben og at det ikke har betydning for fravær.

Egne tanker om årsaken bak fravær

Sondre synes læreren gir han lite motivasjon. Han synes vurderingen blir urettferdig.

Tanker om eventuelle konsekvenser ved fravær

Han synes det er dumt med mye fravær, og at det er bra at det stilles krav. Han synes det er motiverende å ha et mål om at han må bestå alle fagene for å kunne ta fagbrev.

Elev 6. "Magnus"

Faget i ungdomsskolen

Magnus likte kroppsøving godt på ungdomsskolen og hadde 5 i faget da. I dag har han karakteren 3. Han hadde ikke noe særlig fravær, men nå har han en del. Han synes kroppsøving er et fint fag da det gir et litt avbrekk i skoledagen, og han liker å være fysisk aktiv. Han forteller at de hadde mye ballspill på ungdomsskolen, og han hadde et veldig godt forhold til læreren. Han sier også at: *Klassemiljøet var topp*”.

Synspunkter på kroppsøving i dag

Magnus synes faget er helt greit. Han synes det er et viktig fag, og det er godt å være litt fysikk aktiv i skoledagen. Han synes kravene til innsats og prestasjoner har blitt høyere siden ungdomskolen, men han synes han mestrer spesielt fotball greit. Magnus synes likevel at vurderingen i faget er litt urettferdig i dag, og at det kan ødelegge litt for motivasjonen i timene. Han tror at positive opplevelser fra ungdomskolen bidrar til at han synes faget er greit i dag.

Innholdet i faget

Magnus synes de fleste idretter er gøy og innholdet i timene påvirker derfor ikke deltagelsen i noen stor grad. Han liker ball- og lagidretter spesielt godt, men han synes det er greit med individuelle idretter også. Magnus har et greit forhold til det å bli sliten, og synes det er godt etterpå. Læreren bestemmer innholdet i timene, og Magnus synes det er greit.

Vurdering og karakter

Magnus mener at ”vurderingen er urettferdig”. Han opplever at det er fokus på de som er best, og ikke etter innsats. Han mener likevel at det er bra at det er vurdering og karakter i faget da han blir motivert av det. Han sier at fravær kan være årsak til at han ikke har oppnådd like god karakter nå som på videregående. Magnus sier det kan komme av at han er litt skolelei, og at det kan være fristende å droppe noen timer.

Kroppsøvlingslæreren

Magnus har et helt greit forhold til læreren, og forteller som regel hva som er årsaken til at han ikke deltar i timene. Synes han er litt urettferdig med tanke på vurdering i faget.

Tilgangen på arena og utstyr

Han synes tilgangen til arena og utstyr er bra.

Tidspunkt for undervisningen

”Fredager siste timer er bra”, sier han. Kroppsøving fra morgenen av eller midt i dagen håper han de slipper. Tror tidspunkt kan ha noe å si for oppmøte til timene.

Avstand ned til ”hallen”

Magnus synes ikke det gjør noe å måtte flytte seg 500m ned til idrettshallen for å ha gym. Det har ingen innflytelse på deltagelsen for han.

Personlig utstyr

Magnus føler ikke noe press i forhold til klær og utstyr, og sier de møter opp med det utstyret de har.

Sosiale forhold og garderobeforhold

Magnus trives godt i klassen og sier de har et godt miljø. Garderobeforholdene fungerer bra, og det er ikke en faktor som har innflytelse på deltagelsen.

Egne tanker om årsaken bak fravær

”Orker ikke, rett og slett”, sier han. Magnus synes det er enklere å ikke være med i timene nå enn før da de ikke har samme lærer i alle fag. Friheten og ansvaret for å møte opp til riktig tid og sted kan være en fristende anledning til å gjøre som man vil. Han sier også at innholdet kan ha noe å si, men at han bestemmer seg rett før timen. Magnus ønsker bedre oppfølging gjennom skoledagen slik at det ikke blir så enkelt å lure seg unna

Tanker om eventuelle konsekvenser ved fravær

Magnus synes det ville vært dumt om han ikke fikk vitnemål med tanke på ønsket om å ta fagbrev. Målet er å få til det.

Elev 7. "Sebastian"

Faget i ungdomsskolen

Sebastian hadde 5 i faget på ungdomskolen, men har både gode og dårlige erfaringer med faget. Nå venter han på sitt 3. varsel om "ikke vurdert". Han har flyttet en del, men trivdes godt i faget i 10.klasse. Da hadde de mye ballspill og han hadde et greit forhold til læreren. Magnus har følt seg en del mobbet opp gjennom skolegangen, og har av ulike plager ikke kunnet delta i alle timer.

Synspunkter på kroppsøving i dag

Sebastian synes faget kan være vanskelig i dag, og han synes kravene til innsats og prestasjoner er for høye. Sebastian forteller at han fortsatt kan få noen stygge kommentarer fra medelever, men at han trives ganske godt i klassen. Han har en del plager i dag også, som har innflytelse på deltagelsen i faget.

Innholdet i faget

Han synes faget blir dominert av løping, hele tiden. Ønsker at faget var litt mer rettet mot yrkesutdannelsen, både med tanke på teknikk, bevegelighet og styrke. Ellers liker han å holde på med ball- og lagidretter. Han forteller at det er læreren som bestemmer innholdet i timene, men at han ønsker å tidvis kunne ha medvirkning til ulike aktiviteter i timene.

Vurdering og karakter

Sebastian ønsker helst å få en god karakter i faget, men er bevisst på at han må delta mer for å oppnå det. Han forteller at karakterer motiverer han, men synes ikke karaktersettingen slik den er nå er helt rettferdig, de som er best får best karakter uansett.

Kroppsøvlingslæreren

Sebastian forteller at han har et litt anstrengt forhold til kroppsøvlingslæreren i år. Han føler at han ikke er helt rettferdig både i timene, og med vurdering. Sebastian sier dette har innflytelse på innsatsen og deltagelsen i faget.

Tilgangen på arena og utstyr

Sebastian sier han savner tilgang til et bedre styrkerom, men eller er tilgangen til ulike arenaer og utstyr bra.

Tidspunktet for undervisningen

To siste timer fredag er bra, ellers kan nok mandag morgen 08.00 hatt dårlig innflytelse på deltagelsen.

Avstanden ned til "hallen"

Det å måtte forflytte seg ned til hallen har ingen innflytelse for Sebastians deltagelse i faget; ”ikke noe problem”.

Personlig utstyr

Sebastian sier det ikke er noe press av noe slag i forhold til klær og sko. Han møter opp i det utstyret han har.

Sosiale forhold og garderobeforhold

Han trives godt i klassen, men forteller at på bakgrunn av tidligere mobbing og kommentarer ikke skifter sammen med de andre i garderoben. Da venter han heller til de er ferdige. Han forteller likevel at dette er ikke et problem som har innflytelse for hans deltagelse i faget.

Egne tanker om årsaken bak fravær

Sebastian synes kravene til innsats og prestasjon er for høye. Det at han opplever vurderingen som urettferdig fører til dårlig motivasjon, og da "gidder" han ikke å være med. Han synes faget skulle vært mer lekpreget, og ikke så mye fokus på fremgang og prestasjoner.

Tanker om eventuelle konsekvenser ved fravær

Sebastian er bevisst på viktigheten av å få vitnemål med tanke på fagbrev, men sier samtidig at han ikke er avhengig av fagbrev; *"Får jeg ikke vitnemål slutter jeg og begynner og jobbe med en gang"*.

Oppsummering av intervjuene

Samtlige elever er bevisst viktigheten av faget for yrket, både med tanke på styrke, løfteteknikk og bevegelse. På samme tid er de også klar over nødvendigheten av vitnemål for senere å kunne ta fagbrev.

Med tanke på innholdet i faget er de samstemte om at løping og intervaller dominerer timene. Noen synes dette er kjedelig og umotiverende, mens andre synes det er greit. De er likevel enige om at mer valg og variasjon er ønskelig. Alle er enige om at det er kroppsøvlingslæreren som bestemmer innholdet i faget, noe de fleste synes er litt dumt da de ønsker mer medbestemmelse. Flere av elevene synes timene kan være for harde, og at dette kan føre til at de "ikke gidder". Da er det ofte slik at de bestemmer seg like før timen starter. Elevene synes også vurderingen kan være urettferdig da mange opplever at de ikke får karakter etter den innsatsen de gir i timene. Flere nevner at de beste i faget får god karakter uansett innsats, mens de som ikke presterer så godt får dårlig. Dette fører til dårlig motivasjon for flere av elevene.

Med tanke på tidspunkt for undervisningen er alle enige om at to siste timer fredag er et bra tidspunkt. I motsetning nevner de to første timer og midt i dagen som uønsket tidspunkt. Noen

tror tidspunkt for undervisningen kan ha innflytelse for deltagelsen, om de eventuelt får et slikt tidspunkt neste år.

Noe som ikke har betydning for deltagelsen for noen av elevene er det å måtte flytte seg ned til hallen. På samme måte føler ingen føler press i forhold til klær og sko og alle synes garderobeforholdene fungerer bra. I forhold til tilgangen på arenaer og utstyr ønsker flere av elevene tilgang, og mer tid, til et bedre styrketrom, ellers er de fornøyd.

Alle elevene sier de trives i klassen og sier at de har et godt klassemiljø. Ved spørsmål om egne tanker bak fraværet kom det frem flere faktorer som spiller inn; innhold i timene, læreren, vurdering og at det stilles for store krav til innsats og prestasjon i timene. En annen interessant faktor som flere kommer inn på er ”friheten” ved videregående skole. Flere forteller at det er mye enklere å skulke timer nå enn før, og at det er fristende å bare la vær å delta. Nå har de ingen lærer som henger over dem og følger med på at de møter opp til riktig tid og sted til enhver tid.

Drøfting

I drøftingsdelen drøfter jeg resultatene og problemstillingen opp mot relevant teori. Relevant teori blir beskrevet under teorikapitlet.

Både Strandmyr (2013) og Andrew & Johansen (2005) påpekte garderobeforhold som en faktor for frafall i kroppsøvingfaget blant jenter. Gjennom min undersøkelse, fikk jeg resultater som viste at garderobeforhold *ikke* har betydning for fraværet i timene. Samtlige gutter jeg intervjuet var tydelige i sine svar når jeg spurte om garderobeforhold og dusjing sammen med medelever kunne ha betydning for deltagelse i timene eller ei; *”Det har ikke noe å si i hele tatt, fungerer bra”*. Det er interessant å legge merke til at jentene gjerne dropper timene på grunn av garderobesituasjonen, mens hos guttene spiller ikke dette noen rolle. På sammen måte så ikke guttene på det å forflytte seg til gymsalen (500m), som noe problem, noe som har kommet fram som en faktor som skaper fravær hos jenter i en tidligere studie (Strandmyr, 2013). Strandmyr (2013) fant at det kunne gå ut over deltagelsen i faget at jentene måtte forflytte seg noen hundre meter for å komme til kroppsøvingbygget. Det er interessant å legge merke til at dette indikerer at det er forskjeller mellom jenter og gutter når det gjelder disse to årsaksfaktorene.

Et annet fenomen jeg oppdaget var guttenes tanker om friheten som de opplever i videregående skole, i kontrast til hva de opplevde på ungdomskolen. På videregående skole stilles det større krav til elevene selv med tanke på oppmøte (jamfør skolens plikter i teori kapitlet). På ungdomsskolen er læreren i større grad oppmerksom og passer på at alle er med i timene, mens det på videregående skole stilles større krav til elevenes selv for å møte opp, spesielt der undervisningen foregår på en annen arena enn teorifagene. Ut i fra dette kan det stilles spørsmål om guttene på VG1 yrkesfaglig utdanningsprogram er modne nok til å ha dette ansvaret?

Innholdet i timene og vurdering var to av faktorene som skilte seg ut i forhold til mitt resultat etter undersøkelsen. Innholdet skal, som nevnt i teorikapitlet, ta utgangspunkt i kompetansemålene for kroppsøving (Brattenborg og Engebretsen, 2007). Hvordan målene skal nåes er opp til læreren, men det fokuseres på å ta utgangspunkt i elevenes interesser og forutsetninger for videre utvikling. Gjennom min undersøkelse fikk jeg inntrykk av at læreren

bestemmer alt innholdet i timene, uten særlig innflytelse fra elevene. 5 av de 7 elevene jeg intervjuet sier de ønsker mer elevmedvirkning i forhold til innhold i timene. Gjennom medbestemmelse tror de at motivasjonen øker og at de får et mer "eierforhold" til undervisningen. Dette står i tråd med anbefalingene fra Brattenborg og Engebretsen (2007), der de mener undervisningen og innholdet i timene bør ta utgangspunkt i elevene og deres interesser (jf. Teoretisk forankring). I forhold til vurdering i kroppsøvningsfaget synes alle elevene jeg intervjuet at kravene til innsats og prestasjon i timene var for høye. Noen syntes timene med mye intervalltrening var for harde og mistet motivasjonen av den grunn. Noen syntes vurderingen i faget er urettferdig da de føler at de som har best ferdigheter får best karakter uansett deltagelse, og de som ikke har samme ferdigheter får dårligere uavhengig av innsats. Flere av guttene fortalte også at de hadde et inntrykk av at kroppsøvningslæreren ville bevise at han var i mye bedre form enn dem, og det også bidro til negative tanker om deltagelse i faget. Undersøkelsen viser altså at innhold i timene og vurdering har betydning for guttenes deltagelse i faget. Større bevissthet og kunnskap om vurderingskriterier i faget kan bidra til et større eierforhold til faget blant elevene, som igjen kan bidra til større forståelse for vurderingen i faget.

Konklusjon

Funnene i denne studien viser at det er flere faktorer som har innflytelse på elevenes frafall i kroppsøvfingsfaget, og at disse funnene må sees i sammenheng og ikke som isolerte faktorer.

Gjennom intervjuene fikk jeg inntrykk av at erfaringen fra ungdomsskolen generelt ikke hadde betydning for deltagelsen i faget på videregående skole. Heller ikke garderobeforhold og avstand til gymsalen, ”hallen”, spilte noen rolle. Det som kom frem av betydning var friheten elevene opplevde ved å starte på videregående skole. Nå har de større ansvar for å møte opp og delta selv, og det er ingen som hele tiden hemper de inn og passer på at de er der. Gjennom samtalene med intervjuobjektene fikk jeg inntrykk av at modenheten til guttene ved VG1 bygg- og anleggsteknikk ikke sto i samsvar med det ansvaret som ligger hos dem? Er elevene voksne nok til å ta ansvar for seg selv i forhold til de kravene som stilles i videregående? Uansett er det viktig at kontaktlærer og kroppsøvfingslærer har en god dialog, slik at man får fulgt opp elevene på en best mulig måte.

To andre faktorer som kanskje var mer forventet var betydningen av innhold og relasjon til lærer som årsak til frafallet i faget. Elevene var samstemte i at løping og intervaller dominerer timene, og at de ønsker mer variasjon og medbestemmelse. Da tror de motivasjonen hadde vært større og deltagelsen på samme måte. Elevene trives med å ha kroppsøving i klassen og synes de har et godt miljø. Flere av elevene kunne fortelle at gjentatt innhold i timene (ref. løping) kunne føre til irritasjon mot kroppsøvfingslæreren. Dette kan igjen føre til dårligere motivasjon og fravær i faget.

I motsetninger til studier gjort med tanke på jenters fravær, er det interessant å se forskjellene mellom kjønnene. I min studie rettet mot gutter, viser det seg at garderobeforhold og avstand til gymsal ikke har noen betydning i forhold til fraværet i faget, mens det blant jenter er et stort problem og årsak bak mye fravær (Strandmyr, 2013).

Fravær i kroppsøvfingsfaget er et stort problemområde og behovet for videre forskning er absolutt tilstedet. Mine funn kan være med å belyse aktuelle grunner til hva som kan være årsaker bak fraværet til elevene, men størrelsen på utvalget og det at jeg undersøkte én klasse vil være med å begrense oppgavens reliabilitet. Det ville vært interessant og gjort en lignende

undersøkelse blant elever på andre yrkesfaglige utdanningsprogram, og senere sammenlignet resultatene. På samme måte kunne man ha sammenlignet kjønnene og de ulike trinnene i videregående skole.

Litteraturliste

Aarbo, I. (2013) *"Snekker, murer eller rørlegger – for slitsomme yrker for slapp ungdom?"*
CERG, NTNU

Andrew, T. & Johansen, V. (2005) *"Gym er det faget jeg hater mest"*. Norsk Pedagogisk Tidsskrift, 89. s. 302- 314

Brattenborg, S. & Engebretsen, B (2007). *Innføring i kroppsøvingsdidaktikk*, 2.utgave.
Høyskoleforlaget

Hernes, G. (2010) *Gull av gråstein. Tiltak for å redusere frafall i videregående opplæring*.
Oslo, FAFO.

Holstad, H. (2012) *Fråfall i kroppsøving, motivasjon og motivasjonelt klima*. Høgskolen i Nord Trøndelag.

Kvale, S. & Brinkmann, S.(2009) *Det kvalitative forskningsintervju*, 2.utgave. Gyldendal Norsk Forlag AS

Markussen, E. (red.)(2009) *Videregående opplæring for (nesten) alle*. Oslo, Cappelen akademiske. 91-110.

Ringdal, K. (2013) *Enhet og mangfold*, 3. utgave. Fagbokforlaget, Bergen.

Rørvik, B. (2009) *Holdninger til fysisk aktivitet og et sunt kosthold blant ungdom i alderen 17- 19 år*. Høgskolen i Nord Trøndelag.

Skogseid, E.T., Skogseid, E.M. & Kovac, V.B (2013) *"Jeg vil, jeg vil, men hva skal til?"*
Tidsskriftet FoU i praksis. 7(3), 105- 124.

Strandmyr, A. (2013) *"Frafall i kroppsøvingsfaget"*. Universitetet i Agder.

Internettadresser

<http://www.udir.no/kl06/KRO1-03/Hele/Formaal/>

Hentet 12.05.14

Vedlegg

Vedlegg 1

Intervjuguide- frafall i kroppsøvingsfaget

Informasjon til informanten

Formål: Jeg holder på med en undersøkelse der jeg ønsker å finne årsaker og svar på hvorfor elever, særlig gutter på yrkesfaglige studieprogram, velger å droppe kroppsøvingstimene og ikke får karakter i faget. For å finne ut av dette ønsker jeg å intervju en del elever, deriblant deg. Dette gjør jeg for å søke årsaker og grunner slik at jeg som kroppsøvingslærer kan bidra til at flere elever oppnår gode resultater i faget.

Praksis: Intervjuet blir tatt opp på lydbånd slik at jeg ikke trenger å skrive ned alt som blir sagt.

Anonymitet: Du er fullt og helt anonym i denne undersøkelsen. Ingen ting av det du svarer skal kunne spores til hvem du er og få konsekvenser for deg senere. Læreren får ikke vite hva du har svart eller om dine svar er med i oppgaven.

Har du noen spørsmål før vi starter?

Intervjuet

Hovedmålet er å finne årsaker som ligger bak frafallet i kroppsøvingsfaget blant gutter på bygg- og anleggsteknikk.

Jeg vil gjerne prate med deg om tidligere opplevelser i faget, elevforutsetninger, innholdet i faget og din situasjon i dag.

1. Tidligere erfaringer

- Hva syntes du om faget på ungdomsskolen?
- Hva opplevde du som positivt? Negativt?
- Opplevde du endringer i faget mellom barneskole, ungdomsskole og videregående skole?
- Hvordan var innholdet i timene? Aktiviteter?
- Hvordan var forholdet til læreren?
- Hvilke karakterer fikk du på ungdomsskolen?
- Hvordan var klassemiljøet på ungdomsskolen?
- **Hadde du mye fravær i faget på ungdomsskolen?**

Dersom ja:

- hva gjorde at du ikke deltok i timene da?
- hva gjorde du i stedet? Fikk du tilbud om andre aktiviteter?
- Kan du fortelle om en konkret situasjon der du valgte å ikke være med?

Dersom nei:

- Hva er annerledes nå som gjør at du velger å skulke?
- Hvorfor tror du fraværet var lavere før?

- Tror du erfaringer fra ungdomsskolen påvirker dine tanker om kroppsøvfingsfaget i dag? Evt. Hvorfor og hvordan?

2. Elevforutsetninger

- Hva synes du om kroppsøvfingsfaget i dag?
- Er det et viktig fag? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hvilket forhold har du til fysisk aktivitet/idrett generelt?
- Driver du med noen idrett i dag? Eller har vært aktiv tidligere?
- Ved hvilke aktiviteter opplever du mestring i faget?
- Synes du selv at du mestrer faget?
- Liker du å ha gym med klassen din? (miljø, guttedominert)

3. Innhold i faget

- Hva synes du om ballidretter/lagidretter?
- Hva synes du om individuelle idretter?
- Hva synes du om aktiviteter med klare vinnere og tapere?
- Hvilke aktiviteter liker du best?
- Hvilke aktiviteter liker du dårligst?
- Hva synes du dominerer kroppsøvingstimene?
- Hvordan ser du på det å bli skikkelig sliten?
- Hvem bestemmer aktivitetene? Hvordan liker du det?

4. Vurdering og karakter

- Hva tenker du om å få karakter i faget?
- Virker karaktersetning stimulerende på deg? Blir du motivert av det?
- Får du underveisevaluering?
- Synes du oppfølging av lærer er god nok?
- Har karaktersetning noe innvirkning på din innsats i faget?
- Føler du karaktersetningen er rettferdig i forhold til innsats og prestasjon?

5. Kroppsøvingslæreren

- Hvilket forhold har du til kroppsøvingslæreren nå?
- Har læreren innvirkning på din innsats og evt. fravær?
- Har du et godt forhold til din kroppsøvingslærer nå?
- Føler du at du kan snakke med læreren om alt? Forteller du sannheten om hvorfor du ikke er med i timene?
- Er det noen forskjell på mannlige eller kvinnelige lærere i faget?
- Føler du at læreren tar deg på alvor? Blir du sett?

6. Rammefaktorer

- Hva tenker du om tilgang til ulike arenaer og utstyr når det gjelder kroppsøvingstimene?
- Når på timeplanen foretrekker du å ha kroppsøving? Når er dårligst tidspunkt?
- Hvordan ser du på det å må flytte seg fra hovedskolen og ned til hallen? (ca. 500m).
- Hadde fraværet vært mindre om avstanden var mindre?
- Hva har klær og utstyr å si for deg? Mote osv?

7. Garderobeforhold

- Hva tenker du om garderobeforholdene?
- Synes du det er greit å skifte/dusje før og etter timene?
- Synes du det er greit å skifte/dusje med de andre?
- Har garderobesituasjon noe å si for ditt fravær?

8. Fravær

- Er det noen bestemt grunn for at du ikke er med i timene?
- Når bestemmer du deg for å ikke være med?
- Møter du opp eller drar ett annet sted når du ikke er med?
- Hva gjør du når du ikke er med?
- Er du åpen om hvorfor du ikke er med? Finner du unnskyldninger?
- Hva tenker du når du ikke er med i timene?
- Hva tenker du om at du kanskje ikke får godkjent vitnemål pga fraværet i faget?
- Hva tenker foreldrene dine om fraværet? Er de engasjert, likegyldig? Hvordan påvirker dette deg?
- Hva tenker du å gjøre videre med tanke på fraværet?

9. Oppsummering

- Kan du konkret oppsummere hva som er årsaken til hvorfor du ikke deltar/møter opp til kroppsøvingstimene?
  - Er det noe annet vi ikke har snakket om som du mener har betydning til ditt fravær?
  - Hvilke endringer i faget tror du kunne bidratt til at du skulle deltatt mer?
Innhold, lærer, tid/sted?
-
- Jeg oppsummerer inntrykket av intervjuet og spør om jeg har forstått han riktig.

Slår av båndopptaket!

Takk for intervjuet.

Kan sende oppgaven når den er ferdig til våren om det er interessant for informanten å lese.

Kan også sende skrevet tekst av lydopptaket om det er ønskelig før det brukes i oppgaven.

Vedlegg 2

Mari Barland

Louis kvalstads tun 2, 7860 Skage

95183617

”Frafall i kroppsøving på yrkesfaglige utdanningsprogram”

Informasjon om studien

Studien er en intervjuundersøkelse blant elever på yrkesfaglige studieprogram. Studien har som hovedformål å finne årsaker og erfaringer som gjør at elever velger å ikke delta i kroppsøvingsfaget. Bakgrunnen for undersøkelsen er den høye andelen elever som får *ikke godkjent* i faget, eller har svært høyt fravær.

Hva innebærer undersøkelsen?

Undersøkelsen innebærer å delta i individuelt intervju (ca. 20 minutter), som tas opp på digital lydfil. Intervjuet transkriberes og bearbeides av meg. Tidspunkt for intervjuet er april 2014. Intervjuet gjennomføres på grupperom ved Olav Duun Videregående skole, eller et annet sted som gjør det enkelt for deg.

Hva skal data brukes til?

Data skal brukes i min bacheloroppgave som har tittelen: ”Frafall i kroppsøvingsfaget på yrkesfaglige studieprogram”. Avsluttende eksamen avlegges ved Høgskolen i Nord-Trøndelag.

Hvordan behandles data?

Data behandles konfidensielt, og i samsvar med bestemmelser om personvern. Det er frivillig å delta, og du kan når som helst å trekke deg ut uten å oppgi grunn. Det transkriberte datamaterialet vil ikke inneholde direkte eller indirekte personidentifiserende opplysninger. Lydfilen slettes ved prosjektslutt 31.12.2014, og datamaterialet vil da være anonymisert.

Min veileder på bacheloroppgaven er Idar Kristian Lyngstad (idarkristian.lyngstad@hint.no).

Hilsen

Mari Barland

Samtykkeerklæring

Jeg gir med dette mitt samtykke til å delta i studien ***"Frafall i kroppøvningsfaget på yrkesfaglige studieprogram"***

Jeg er kjent med oppgavens formål.

Innsamlede data behandles konfidensielt og i henhold til bestemmelser om personvern. Lydopptak av intervjuet slettes etter at oppgaven er avsluttet.

Jeg har muligheten til når som helst å trekke meg fra studien.

Sted og dato

Underskrift
